

УДК 34.038(328):343.352

В. А. Дем'янчук

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Досліджено місце та роль Верховної Ради України у сфері формування та реалізації антикорупційної політики держави. Встановлено, що діяльність Парламенту полягає у прийнятті законодавчих актів; ратифікації міжнародних договорів, угод про співпрацю, конвенцій, які стають частиною законодавства України у сфері запобігання та протидії корупції; визначенні однієї особи до складу конкурсної комісії з обрання членів Національного агентства з питань запобігання та протидії корупції; проведенні парламентських слухань з питань ситуації щодо корупції; затвердженні та оприлюдненні щорічної національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики. Також у складі. Розглянуто повноваження Комітету з питань запобігання і протидії корупції.

На підставі аналізу нормативно-правової бази та правозастосовної практики запропоновано внести зміни до ст. 52-1 Закону України «Про запобігання корупції».

Ключові слова: *корупція, антикорупційна політика, Верховна Рада України, Комітет з питань запобігання і протидії корупції, експертиза нормативно-правових актів.*

Постановка проблеми. У сучасному світі корупція є однією з основних соціальних проблем, від вирішення якої значною мірою залежить якщо не саме існування держави, то щонайменше стратегічний напрямок її економічного, політичного та матеріального розвитку. Для багатьох держав це питання виживання, не є виключенням і Україна.

В останні роки корупційні процеси глибоко укорінилися майже в усіх сферах суспільного життя, спричиняючи велику шкоду державним інтересам і змінивши усвідомлення населення у напрямок упокорення ним або навіть позитивного відношення. Тому боротьба з корупцією була оголошена пріоритетом номер один на шляху до зближення з Європейським Союзом. Почали прийматися пакети антикорупційного законодавства, створюватися спеціалізовані антикорупційні органи, посилюватися санкції відповідальності. Однак неузгодженість між собою норм законодавства, «війни за компетенцію» та зайвий бюрократизм уповільнюють проведення реформ.

Чотири роки тому відбулася зміна ключового носія політичної волі у сфері запобігання корупції (з Президента на Парламент) однак досі жодним нормативним актом чітко не визначено перелік та суб'єктний статус органів що мають формувати антикорупційну політику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певні напрацювання у цьому напрямку вже велися. Однак праці таких вітчизняних вчених як С. Б. Гавриш, С. А. Косінов, С. В. Невмержицький, Ф. П. Шульженко торкалися тільки окремих аспектів антикорупційної діяльності Верховної Ради України, не маючи ознак комплексності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення проблематики з окресленого питання дозволяє зробити висновок щодо відсутності у сучасних дослідженнях доктринального аналізу адміністративно-правового змісту діяльності Верховної Ради України як суб'єкта формування та реалізації

антикорупційної політики держави, також пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства у цій сфері.

Формування цілей статті. Метою статті є визначення місця та ролі Верховної Ради України у сфері формування та реалізації антикорупційної політики держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність Верховної Ради України у сфері формування державної антикорупційної політики полягає у прийнятті законодавчих актів, ратифікації міжнародних договорів щодо її запобігання, прийнятті власних актів для проведення обов'язкової антикорупційної експертизи. Однак основна робота покладена на Комітет з питань запобігання і протидії корупції (далі – Комітет).

До предмету відання Комітету відноситься: формування та реалізація антикорупційної політики; проведення антикорупційної експертизи законопроектів, поданих суб'єктами права законодавчої ініціативи; запобігання та протидія корупції; запобігання корупції в діяльності юридичних осіб; запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; правила етичної поведінки на публічній службі; фінансовий контроль стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування; відповідальність за вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; правове регулювання діяльності Національного антикорупційного бюро (далі – НАБУ); правове регулювання діяльності Національного агентства з питань запобігання та протидії корупції (далі – НАЗК); діяльність інших правоохоронних і державних органів в частині їх повноважень у сфері запобігання та протидії корупції; державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції (Додаток до Постанови Верховної Ради України від 4 грудня 2014 р. № 22-VIII).

Аналіз наведеного доводить, що саме цей Комітет здійснює законопроектну роботу, готує, попередньо розглядає питання, віднесені до повноважень Парламенту та виконує контрольні функції у сфері протидії корупції. Не зважаючи на те, що останнім часом «діяльність Комітету була зосереджена не стільки на ухваленні законопроектів про внесення змін у закони антикорупційної сфери, як на кропіткій роботі з провадження вже діючих законів у цій сфері», Комітет тільки за перше півріччя 2017 року підготував 473 експертних висновків щодо проектів нормативно-правових актів, з яких 34 (7,2%) законопроектів визнані такими, що містять корупціогенні фактори та не відповідають вимогам антикорупційного законодавства [1, с. 1-2]. Слід окремо наголосити, що ці висновки завершують багатоступеневу антикорупційну експертизу законопроектів, що легко простежується на прикладі Концепції Антикорупційної стратегії на 2018-2020 роки.

Зазначена концепція була підготовлена міжвідомчою робочою групою з питань підготовки нової Антикорупційної стратегії, створеною з представників органів влади, голови Громадської ради при НАЗК, експертів Програми розвитку ООН в Україні, ОБСЄ, наукових установ, обговорена на засіданні НАЗК та пройшла його внутрішню антикорупційну експертизу. Далі, підготовлений з урахуванням пропозицій учасників робочої групи проект Антикорупційної стратегії мав бути опублікований на офіційному веб-сайті НАЗК для громадського обговорення [2].

Як зазначають С. В. Невмержицький та Ф. П. Шульженко, спочатку слід здійснити кваліфіковану наукову експертизу, забезпечити широке обговорення серед населення, а вже після цього передати для схвалення Верховною Радою України з визначенням термінів подання проектів законів та конкретних виконавців [3, с. 36]. Однак сплинуло більше місяця, а текст законопроекту так і не з'явився. Після його опублікування етап громадського обговорення і наступного доопрацювання буде завершено, проект Антикорупційної стратегії переадресують до Кабінету Міністрів

України (якому НАЗК підконтрольне та підзвітне). Як суб'єкт законодавчої ініціативи Уряд буде зобов'язаний провести ще одну антикорупційну експертизу, керуючись вже власною методологією її проведення [4] і тільки після цього документ оформиться у Проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки», пройде реєстрацію у Верховній Раді України і надійде до Комітету з питань запобігання і протидії корупції для фінальної експертизи. Здається, що після такого ретельного опрацювання є висока вірогідність звести шанс виникнення корупціогенних чинників до нуля.

Експерти ООН, ЄС відзначають, що значну частку корупційних діянь унеможливають дефекти законодавчих та нормативно-правових актів. Поява таких «дефектів» обумовлюється як з причин не доопрацювання законопроектів, так і заздалегідь прогнозованою корупційною метою [5, с. 3]. Однак все це доопрацювання займає багато часу й вже зараз можна впевнено стверджувати, що у 2018 рік країна вступить без чітко окресленого плану боротьби із корупцією. Бажання Голови НАЗК дочекатися «перших результатів оцінювання рівня корупції в Україні за три попередніх роки, які будуть використані при підготовці Стратегії» [2] частково пояснює, хоч і не виправдовує, затягування строків.

Парламент не тільки формує державну антикорупційну політику. В процесі здійснення парламентського контролю він також бере участь у її реалізації. С. А. Косінов виділяє дві форми такого контролю «безпосередньо (наприклад, шляхом заслуховування звітів Кабінету Міністрів України, проведення «години запитань», парламентських слухань) і через свої органи (комітети, тимчасові слідчі комісії), окремих народних депутатів, а також органи зі спеціальною компетенцією (Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Рахункову палату) [6, с. 14].

Слід зауважити, що парламентські слухання на тему «Стан реалізації засад антикорупційної політики в Україні» проводяться вже другий рік поспіль, причому забезпечення підготовки і проведення зазначених парламентських слухань також доручається Комітету. Під час слухань Голова НАЗК презентує щорічну національну доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики (яка перед цим пройшла обговорення і затвердження на засіданні Комітету). Учасники парламентських слухань (народні депутати України, посадові особи ГПУ, МВС, СБУ, НАБУ, НАЗК, громадяни України, представники громадських організацій тощо) у своїх виступах, письмових та усних пропозиціях надають свій аналіз стану реалізації засад антикорупційної політики в Україні, висвітлюють проблемні питання антикорупційного законодавства та пропонують шляхи його вдосконалення. За результатами обговорення щорічної національної доповіді за 2016 рік Комітетом внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови № 6557 «Про затвердження і оприлюднення щорічної національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2016 році» [1, с. 4-5]. Станом на 24.10.2017 року доповідь ще не оприлюднена, однак основні її тези були висвітлені акредитованими на парламентських слуханнях 24.05.2017 року представниками ЗМІ.

Також Комітетом проводяться відкриті громадські слухання звіту директора НАБУ з основних питань діяльності НАБУ, виконання покладених завдань. Для забезпечення основних напрямів діяльності у Комітеті активно діють підкомітети, працюють створені Комітетом робочі групи. За результатами засідань до відповідних органів державної влади направляються депутатські звернення. Членами Комітету регулярно проводяться засідання круглих столів, окремі зустрічі пов'язані із взаємодією з представниками відомих міжнародних організацій у сфері запобігання і

протидії корупції, приймаються участі у заходах на яких обговорюються питання запобігання корупції в Україні. Зокрема, 20 березня 2017 року Комітет провів зустріч (у форматі круглого столу) із Незалежним антикорупційним комітетом з питань оборони (НАКО), де було обговорено прогрес реформ та координації дій, спрямованих на зниження рівня корупції та підвищення рівня прозорості в оборонному секторі [1, с. 6-12].

Для вивчення, підготовки і попереднього розгляду окремих питань у сфері антикорупційної політики Верховна Рада України відповідно до ст. 89 Конституції України може створювати тимчасові спеціальні комісії, а для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, – тимчасові слідчі комісії. Одним із характерних прикладів останніх років є утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки використання коштів, перерахованих громадянами України на підтримку Збройних Сил України та інших військових формувань, і видатків Державного бюджету України, спрямованих на потреби Збройних Сил України та інших військових формувань [7].

Формування й реалізація антикорупційної політики окремими народними депутатами України полягає у здійсненні права законодавчої ініціативи щодо правового регулювання проблем запобігання корупції; участі в обговоренні законопроектів та інших питань, пов'язаних з порядком проходження державної служби, держаними закупівлями тощо, на засіданнях Верховної Ради України, «Днях Уряду України», парламентських слуханнях, у парламентських комітетах і комісіях; надсилання депутатських запитів до керівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

16 лютого 2016 року Верховна Рада України прийняла закон про електронне декларування [8], який входив до пакету законів, ухвалення яких необхідне для запровадження Європейським Союзом безвізового режиму для громадян України. Президент України ветоував цей закон і подав свої пропозиції, більшість з яких полягали у пом'якшенні відповідальності за неподання та несвоєчасне подання декларації особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Утім у депутатів була низка зауважень до тексту законопроекту, зокрема щодо запровадження адміністративної та кримінальної відповідальності за недостовірні дані в декларації. Відзначалось, що попри суму, яка повинна розмежовувати відповідальність, це дасть можливість для маніпуляцій. Однак це не єдиний проблемний момент нового антикорупційного законодавства.

Вже тривалий час у нас викликає занепокоєння норма ст. 52-1 «Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб» Закону України «Про запобігання корупції». Стосовно осіб, які належать до кадрового складу розвідувальних органів України та/або займають посади, перебування на яких становить державну таємницю, зокрема, у військових формуваннях та державних органах, що здійснюють оперативно-розшукову, контролрозвідувальну, розвідувальну діяльність, а також осіб, які претендують на зайняття таких посад, заходи, передбачені розділом VII цього Закону, організуються і здійснюються у спосіб, що унеможливає розкриття їх належності до зазначених органів (формувань), у порядку, що визначається Національним агентством з питань запобігання корупції за погодженням із зазначеними органами (формуваннями).

Вважаємо, що перевірки та моніторинги зазначених осіб, проведені цивільними фахівцями НАЗК, все одно будуть грубо порушувати режим таємності і сприяти розкриттю факту їх негласної діяльності. А у зв'язку з тим, що сфера держаної безпеки має вищий пріоритет ніж антикорупційна політика, порядок застосування превентивних

антикорупційних механізмів щодо зазначених осіб має відбуватися в межах підрозділів в яких вони несуть службу. Тому пропонуємо вивести осіб, які здійснюють контрозвідувальну та розвідувальну діяльність або претендують на зайняття таких посад, зі сфери регулювання Закону України «Про запобігання корупції» і перекласти вчинення превентивних заходів по боротьбі з правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, на відділи внутрішньої безпеки відповідних органів (формувань) [9, с. 42-43]. Слід позитивно відмітити той факт, що НАЗК приймає до уваги не тільки пропозиції науковців отримані під час громадських обговорень проектів нормативно правових актів та зауваження оголошені на засіданнях агентства, а також активно моніторить наукові публікації.

Так, через півроку після того, як наведені вище пропозиції були апробовані автором цієї статті на конференції, Голова НАЗК звернулася до Комітету з інформацією про необхідність внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» у частині обмеження відображення у відкритому доступі декларацій осіб, які належать до окремих державних органів і особового складу військових формувань (правоохоронних органів), що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, безпосередньо беруть участь в обороні, забезпеченні державної безпеки, охороні правопорядку, боротьбі з тероризмом, з метою забезпечення національної безпеки або захисту життя, здоров'я, майна суб'єктів декларування та членів їх сімей. За результатами обговорення Комітет звернувся до правоохоронних органів, Державної служби зв'язку та захисту інформації України, з проханням інформувати Комітет про факти настання негативних наслідків за результатами оприлюднення у відкритому доступі декларацій вище зазначених категорій суб'єктів декларування [1, с. 8-9].

Поки збиралися та аналізувалися статистичні дані проблему вдалося вирішити завдяки іншим чинникам. Спочатку Апеляційний суд м. Києва відмовив НАБУ в праві вивчити електронні декларації співробітників Служби безпеки України (далі – СБУ) [10]. А потім Окружний адміністративний суд міста Києва розглянувши у порядку письмового провадження адміністративну справу щодо оприлюднення декларації Голови та посадових осіб Служби безпеки України, ухвалив рішення – повністю відмовити позивачу у задоволенні позову. Під час розгляду адміністративного позову суд побачив конфлікт між захистом державної таємниці та зберіганням даних декларантів. Суд дійшов висновку, що даний конфлікт має бути вирішений у спосіб передбачений Законом України «Про запобігання корупції», шляхом затвердження відповідного порядку. Наразі триває узгодження даного порядку з усіма установами, де працюють декларанти, що мають доступ до державної таємниці. Водночас, СБУ, послуговуючись інтересами захисту державної таємниці, зберегла ці дані у спосіб, який був їй доступний. За таких підстав, колегія суддів не виявила ознак протиправності в рішенні про віднесення до державної таємниці інформації з електронних декларацій особового складу СБУ [11]. Але щоб не збільшувати кількість судових рішень з окресленого питання і остаточно врегулювати проблему, слід внести відповідні зміни до ст. 52-1 Закону України «Про запобігання корупції» і вивести осіб які здійснюють контрозвідувальну та розвідувальну діяльність або претендують на зайняття таких посад, зі сфери регулювання цього Закону.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи аналіз компетенції Верховної Ради України як суб'єкта формування та реалізації антикорупційної політики України слід зазначити, що діяльність Верховної Ради України полягає у прийнятті законодавчих актів; ратифікації міжнародних договорів, угод про співпрацю, конвенцій, які стають частиною законодавства України у сфері запобігання та протидії корупції; визначенні однієї

особи до складу конкурсної комісії з обрання членів НАЗК. Крім того, Верховна Рада України щороку не пізніше 1 червня проводить парламентські слухання з питань ситуації щодо корупції, затверджує та оприлюднює щорічну національну доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики. У складі Парламенту діє комітет, до предмета відання якого належать питання боротьби з корупцією.

Окремі питання антикорупційної політики держави, які були упушені Парламентом під час законотворчої діяльності й не зацікавили Президента при вивченні і підписанні закону, гостро постали під час правозастосовної та судової практики. Але у тому і полягає роль практики та наукової доктрини, щоб акцентувати увагу на таких аспектах. Тому доцільно внести зміни до ст. 52-1 Закону України «Про запобігання корупції» і вивести осіб, які здійснюють контрозвідувальну та розвідувальну діяльність або претендують на зайняття таких посад, зі сфери регулювання цього Закону.

Позитивним вбачається й те, що останнім часом значно покращилася якість законодавства, що відбувається завдяки процесу багатоступінчастої антикорупційної експертизи законопроектів та громадському обговоренню. Однак недоліком є неприпустима повільність цього процесу. Стратегічні та програмні документи не встигають набрати чинності до дати заявленої у їх назві, що автоматично зменшує час їх реальної дії. Тому наступним кроком має бути посилення контролю за вчасністю подання щорічних звітів та прийняттям глобальних стратегій розвитку держави, зокрема в частині встановлення відповідальності за порушення строків.

Список використаної літератури

1. Звіт про підсумки роботи Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції у лютому-липні 2017 року URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/doccatalog/document?id=58582> (дата звернення: 22.10.2017); Zvit pro pidsumky roboty Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan zapobihannia i protydii koruptsii u liutomu-lypni 2017 roku URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/doccatalog/document?id=58582> (data zvernennia: 22.10.2017).

2. Корчак представила нову Антикорупційну стратегію. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2301441-korcak-predstavila-novu-antikorupcijnu-strategiu.html> (дата звернення: 22.10.2017); Korchak predstavyla novu Antykoruptsiinu stratehiiu. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2301441-korcak-predstavila-novu-antikorupcijnu-strategiu.html> (data zvernennia: 22.10.2017).

3. Невмержицький Є., Шульженко Ф. Перспективи адміністративної реформи в контексті проблеми легітимізації виконавчої влади. Віче. 2011. № 11. С. 35–39; Nevmerzhytskyi Ye., Shulzhenko F. Perspektyvy administratyvnoi reformy v konteksti problemy lehitymizatsii vykonavchoi vlady. Viche. 2011. № 11. S. 35–39.

4. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 р. № 1380/5 // База даних «Законодавство України» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10> (дата звернення: 22.10.2017); Pro zatverdzhennia Metodolohii provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy: Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 23 chervnia 2010 r. № 1380/5 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10> (data zvernennia: 22.10.2017).

5. Гавриш С. Б. Стан та проблеми антикорупційної експертизи законодавства в Україні. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2008. Вип. 18. С. 3-10. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S

21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=boz_2008_18_1 (дата звернення: 29.10.2017); Havrysh S. B. Stan ta problemy antykoruptsiinoi ekspertyzy zakonodavstva v Ukraini. Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka). 2008. Vyp. 18. S. 3-10. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=boz_2008_18_1 (data zvernennia: 29.10.2017).

6. Косінов С. А. Парламентський контроль як елемент принципу поділу влади. Юрист України. 2013. № 1 (22). С. 9-16; Kosinov S. A. Parlamentskyi kontrol yak element pryntsyuru podilu vlady. Yuryst Ukrainy. 2013. № 1 (22). S. 9-16.

7. Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки використання коштів, перерахованих громадянами України на підтримку Збройних Сил України та інших військових формувань, та видатків Державного бюджету України, спрямованих на потреби Збройних Сил України та інших військових формувань: Постанова Верховної Ради України від 05.06.2014 № 1312-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 29. стор. 2294. Ст. 950; Pro utvorennia Tymchasovoi slidchoi komisii Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan perevirky vykorystannia koshtiv, pererakhovanykh hromadianamy Ukrainy na pidtrymku Zbroinykh Syl Ukrainy ta inshykh viiskovykh formuvan, ta vydatkiv Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy, spriamovanykh na potreby Zbroinykh Syl Ukrainy ta inshykh viiskovykh formuvan: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 05.06.2014 № 1312-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2014. № 29. stor. 2294. St. 950.

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання службовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у 2016 році: Закон України від 15.03.2016 № 1022-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 13. стор. 10. Ст. 146; Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo osoblyvostei podannia sluzhbovymy osobamy deklaratsii pro maino, dokhody, vytraty i zoboviazannia finansovoho kharakteru u 2016 rotsi: Zakon Ukrainy vid 15.03.2016 № 1022-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2016. № 13. stor. 10. St. 146.

9. Дем'янчук В. А. Щодо деяких неузгодженостей законодавства що регламентує реалізацію антикорупційної політики в Україні. Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі: матеріали міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Харків, 16-17 груд. 2016 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 41-43; Demianchuk V. A. Shchodo deiakykh neuzghodzhenostei zakonodavstva shcho rehlamentuie realizatsiiu antykoruptsiinoi polityky v Ukraini. Aktualni problemy pravovykh nauk v yevrointehratsiinomu vymiri: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konfer. (m. Kharkiv, 16-17 hrud. 2016 r.). Kharkiv: HO «Asotsiatsiia aspirantiv-yurystiv», 2016. S. 41-43.

10. Єдиний державний реєстр судових рішень: Ухвала Апеляційного суду м. Києва від 12.05.2017. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66563296> (дата звернення: 22.10.2017); Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: Ukhvala Apeliatsiinoho sudu m. Kyieva vid 12.05.2017. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66563296> (data zvernennia: 22.10.2017).

11. Суд дійшов висновку про необґрунтованість позовних вимог щодо оприлюднення декларацій Голови та посадових осіб СБУ. Окружний адміністративний суд м. Києва. 24.10.2017. URL: <http://oask.gov.ua/node/2956> (дата звернення: 25.10.2017); Sud diishov vysnovku pro neobgruntovanist pozovnykh vymoh shchodo opryliudnennia deklaratsii Holovy ta posadovykh osib SBU. Okruzhnyi administratyvnyi sud m. Kyieva.

24.10.2017. URL: <http://oask.gov.ua/node/2956> (data zvernennia: 25.10.2017).

Стаття надійшла до редакції 21.11.2017 р.

V. A. Demianchuk

VERKHOVNA RADA OF UKRAINE AS THE SUBJECT OF THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE STATE ANTI-CORRUPTION POLICY

The article is focused on the scientific and theoretical study of the place and role of Verkhovna Rada of Ukraine in the field of the formation and implementation of anti-corruption policy of the state. It has been established that the activities of the Parliament are in the adoption of legislative acts; the ratification of international treaties, agreements on cooperation, conventions that become a part of Ukraine's legislation in the field of prevention and counteraction to corruption; determination of one person in the composition of the competitive commission on the election of NACP members; holding parliamentary hearings on the situation of corruption; approval and publication of an annual national report on the implementation of the principles of anti-corruption policy.

The author has studied the powers of the Committee on Corruption Prevention and Counteraction, which deals with the fight against corruption. It has been concluded that it is this Committee that carries out drafting activities, prepares, preliminarily examines issues assigned to the Parliament powers and performs control functions in the field of combating corruption.

Based on the analysis of regulatory base and law-enforcement practice, the author has offered to amend the Art. 52-1 of the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption" and withdraw persons who carry out counterintelligence and intelligence activities or claim to occupy such positions from the regulation scope of this Law.

Key words: *corruption, anti-corruption policy, Verkhovna Rada of Ukraine, Committee on Corruption Prevention and Counteraction, examination of regulatory acts.*

УДК: 340: 378.147

І. Ф. Хараберюш

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються особливості дистанційного навчання та можливості використання цієї форми для отримання юридичної освіти в Україні. Визначаються категорії фахівців-юристів, яким найбільш ефективно використовувати дистанційне навчання.

Ключові слова: *юридична освіта, форми навчання, інформаційні технології, дистанційне навчання.*

Постановка проблеми. Сучасне трактування освіти взагалі і юридичної освіти зокрема пов'язане зі стрімким розвитком різних напрямків науки та знань про людину. Нині спостерігається переосмислення поняття освіти, її ролі, значення і функцій, а також підвищується її соціальна роль. Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави. Тому удосконалення та перспектива освіти безпосередньо